

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець
Мамченко **В.П. Мамченко**
08.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Дошкільна освіта та група продовженого дня: дослідницька діяльність, гра і розвиток дитини за Базовим компонентом»

Розробник(и): ФОП Мамченко Володимир Павлович, ЄДРПОУ 3172409858

Рецензент(и): Фізична особа підприємець В. П. Мамченко

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Дитина дошкільного віку пізнає світ через дію: спостерігає, порівнює, експериментує, будує. Базовий компонент дошкільної освіти з його освітніми напрямками про особистість, природу, світ і здоров'я вимагає від вихователя методик, у яких гра і дослідження є основою розвитку, а безпека середовища - умовою. Програма поєднує дослідницьку діяльність і ранній STEM, ігрові методики, турботу про здоров'я дитини та роботу групи продовженого дня з наступністю до початкової школи.

Цільова група: Вихователі та асистенти вихователя закладів дошкільної освіти, вихователі-методисти, інструктори з фізичної культури ЗДО, вихователі груп продовженого дня, вчителі початкових класів, які працюють з дітьми в режимі продовженого дня.

Професійний стандарт: «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021); для вихователів груп продовженого дня - «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми - Програма реалізується дистанційно. Кожна тема поєднує вікові особливості дитини з методикою: вимога Базового компонента, сценарій заняття чи дослідження,

приклади з практики, самостійна робота та підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення професійної компетентності вихователів: розвиток дитини дошкільного віку за Базовим компонентом через гру, дослідження і ознайомлення з природою, безпечне середовище, методика роботи групи продовженого дня.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати вимоги Базового компонента дошкільної освіти та планування освітнього процесу в групі
- освоїти дослідницькі методики і ранній STEM: експериментування, спостереження за природою, конструювання
- освоїти ігрові методики мовленнєвого, пізнавального і соціального розвитку дитини
- організувати безпечне і здоров'язбережувальне середовище та рухову активність дітей
- опанувати методику роботи групи продовженого дня і наступність з початковою школою
- напрацювати форми партнерства з родинами вихованців

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- професійна компетентність вихователя за Базовим компонентом дошкільної освіти
- дослідницька (STEM) компетентність у роботі з дітьми
- психологічна компетентність та знання вікових особливостей дітей (Б1)
- здоров'язбережувальна компетентність (B2)
- компетентність партнерства з родинами (Б3)

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Вихователі зможуть планувати освітній процес за Базовим компонентом, організовувати дослідницьку і ігрову діяльність дітей, забезпечувати безпечне середовище та рухову активність, вести роботу групи продовженого дня і наступність з початковою школою.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: дошкільна освіта, вихователь, група продовженого дня. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; педагог обирає теми за своєю посадою, проходити всі теми не обов'язково.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Дошкільня	3	1	1-29	2-30
2	Вихователь	13	1	1-29	2-30
3	ГПД	4	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	20			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Дошкільня (3 тем)

- 1. Безпечне освітнє середовище у сучасних реаліях
- 2. Вихователь у період турбулентності: як підтримати дітей та сформувати психологічну стабільність в ЗДО.
- 3. Від перших слів до впевненої комунікації: практичні підходи роботи з мовленнєвими труднощами в ЗДО.

Модуль 2. Вихователь (13 тем)

- 1. Розвиток уваги, пам'яті та мислення у дошкільнят і молодших школярів - щоденні вправи-тренажери
- 2. «Тренажери для мозку» - щоденні вправи на увагу, пам'ять і мислення для малечі
- 3. Вихователь нового часу: особистісне зростання та внутрішня опора в умовах викликів.
- 4. Мотивація та ресурс у педагогічній діяльності вихователя
- 5. Принципи і методи формування мовлення у дитини дошкільного віку
- 6. Сприяння зростанню та розвитку в складні часи: дошкільна освіта під час війни.
- 7. Впровадження ефективних освітніх концепцій НУШ та елементів ТОП-10 українських освітніх стартапів
- 8. Формування навичок відповідальної та безпечної поведінки Вихователя.
- 9. Травматичні і соматичні ушкодження дитячого організму в умовах бойових дій.
- 10. Сучасний Вихователь гуртожитку ліцею. Формування позитивної атмосфери.
- 11. Візуальний контент для виховних годин. Як розмовляти з дітьми про кіно.
- 12. Інтернет безпека для вчителів та вихователів. Налаштування
- 13. Сторітелінг у початковій школі на основі авторської методики 'Буква до букви' для вчителя та вихователя

Модуль 3. ГПД (4 тем)

- 1. Станційна робота у ГПД: як залучити кожну дитину до дослідження без хаосу та перевантаження.
- 2. Мікро-STEM у групі продовженого дня: прості досліди, спостереження й дослідницькі ігри
- 3. Створення стимулюючого середовища для дітей. ГПД.
- 4. Організація цікавої та ефективної групи продовженого дня

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Дошкільня

Мета модуля: Підвищення кваліфікації вихователів щодо впровадження сучасних програм розвитку дошкільнят.

Завдання модуля:

- Вивчення психологічних особливостей дітей раннього віку
- Методика підготовки дитини до школи
- Організація взаємодії з родиною

Модуль 2. Вихователь

Мета модуля: Підвищення кваліфікації вихователів щодо сучасних виховних підходів.

Завдання модуля:

- Вивчення методик виховання в цифровому світі
- Методика організації безпечного та розвивального простору
- Співпраця з фахівцями супроводу та батьками

Модуль 3. ГПД

Мета модуля: Розвиток професійних компетенцій вихователів ГПД.

Завдання модуля:

- Вивчення режимних моментів та санітарних норм ГПД
- Методика організації колективних творчих справ
- Психологічні особливості дітей у позаурочний час

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>
2. Бахтіна Г. П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
3. Безсонова О.К. Творчий продукт. Методична скарбничка вихователя. 2021. №1,2, 3.
4. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. С. 9-14.
5. Брежнева О. Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. Методична скарбничка вихователя. 2017. №4. С.16 – 20; 29 – 35.
6. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37 – 44.
7. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. К.: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
8. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
9. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. Дошкільне виховання. 2018. №3. С. 2 – 6.
10. Гайдученко С. О. Мотивація персоналу. Харків : ХНУМГ, 2013. 111 с.

11. Гарбачук Н. Водний бізіборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21-23.
12. Дідура Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. Дошкільне виховання. 2019. № 6. С.30 –32.
13. Компетентнісний підхід: ідеї для реалізації на уроках. URL: <https://bit.ly/3iujpsL>
14. Конвенція про права дитини. 1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
15. Корнеєва О.Л. Вихователі, які вміють грати, – виграють. Вихователь-методист. 2017. №2. С. 17 – 21.
16. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
17. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020kosenchuk-novik.pdf>
18. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>
19. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf
20. Ландрет Л. Правильне виховання характеру дітей. / пер. з англ. Степанова В., ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2017. 224 с.
21. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
22. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
23. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkillya.pdf
24. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>
25. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>
26. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
27. Освітня програма навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3ckLjDp>
28. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – це міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWW2eB>
29. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
30. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
31. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
32. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
33. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу

Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 23.06.2022 №586). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>

34. Програма PISA (програма міжнародного оцінювання учнів). Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2011. № 11-12. С. 39-68. URL: <http://surl.li/edklu>
35. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
36. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11 - 15.
37. Ehsan Taebi. Reflection in a Spontaneous World. URL: <http://surl.li/eakxc>
38. Frost R. A Task-based approach. URL: <http://surl.li/eakxm>
39. Heick.T. The Characteristics of a Highly Effective Learning Environment. URL: <http://surl.li/eakxu>
40. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>

Додаткова література:

1. Біла книга. Діяльнісний підхід у школі./ Р. Паркер, Б.С. Томсен. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: <https://cutt.ly/H1FE8Wy>
2. Васильченко А.А. та ін. Епідеміологія. Київ: Здоров'я, 1993. 464 с.
3. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
4. Даниленко Л.І. Пізнавальні завдання до розділу «Людина»: навч. методичний посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОП, 2013. 68 с.
5. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан, О.М. Євдін, В.М. Могильниченко, О.В. Горіцький, О.П. Жихарев, О.М. Крикун; За заг. редакцією к.м.н. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
6. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
7. Маршалл Розенберг. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Ранок. 2020. 263 с.
8. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
9. Штомпка П. Доверие в эпоху глобализации. Социальная политика и социология. 2006. № 4. С. 8-15.
10. Як підвищити креативність? Тренінг, спрямований на формування креативності. Шкільний світ. 2007. № 23-24. С. 19-35.
11. Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs. URL: www.coe.int/lang-cecr
12. Yarbrough C. and Fedesco H. Motivating Students. URL: <http://surl.li/earpm>